

Országjelentés 2001

Rácz Margit és Vida Krisztina

2001 végén Magyarország a csatlakozási tárgyalások finisében van. Nem kérdés többé, hogy a csatlakozás feltételül szabott un. koppenhágai kritériumoknak megfelel-e vagy sem. Hiszen politikai berendezkedése demokratikus és működő piacgazdasággal rendelkezik. Az azonban kérdés, hogy fejlődésében elérte-e azt a fokot, ami zavartalan belépést biztosít a csatlakozást követően az egységes belső piacra. Az országjelentésnek ebből a szempontból van nagy jelentősége. Átfogó elemzése ugyanis alkalmas arra, hogy tükröt állítson a működő piacgazdaság és gazdaságpolitika részleteiben megbúvó hiányosságaira.

A negyedik alkalommal elkészített országjelentés egészében véve pozitív képet fest a magyar EU-felkészültségről. A jelenlegi helyzet alapján semmi sem veszélyezteti azt, hogy Magyarország az első körben váljon az EU tagjává, legyen bármilyen nagy vagy kicsi ez a csoport. Ezért az országjelentésre úgy kell tekinteni, mint amelynek kritikája a minél problémamentesebb magyar csatlakozást igyekszik elősegíteni.

Először azokról a negatív tapasztalatokról kell szólni, amelyek a már tagjelölt országként az EU közös pénzalapjaihoz való hozzáférés

kapcsán – tehát empirikus tapasztalatként – merülnek fel. A magyar SAPARD-ügynökséget nem tudtuk a Bizottság igényeinek megfelelő független szervezetként és hitelt érdemlően időben létrehozni. Ez egyfelől azért probléma, mert számos más csatlakozni kívánó közép-kelet-európai országban sikerült ezt megtenni. Másfelől pedig EU-tagként alapvető követelmény a brüsszeli Bizottság és az EU-tagállam intézményei között a szoros és lehetőleg akadálymentes együttműködés. Ezért a SAPARD-ügynökséggel kapcsolatos halogatás intézményi felkészültségünkre nem vet jó fényt.

Másodszor: visszatérő problémaként említi az országjelentés a kuratóriumok helyzetének rendezetlenségét a közszolgálati médiumokban. Erre azért érdemes külön figyelmet fordítani, mert az adott csatlakozási fejezetet, amelyet egyébként nálunk jóval kevesebb fejezetet lezárt országok is „kipipáltak”, emiatt nem lehet lezárni. E vonatkozásban különösen hangsúlyozandó, hogy az EU-csatlakozás a választások közeledtével sem lehet pártkérdés. Ezért jó lenne, ha valamennyi parlamenti párt éppen a csatlakozási tárgyalások finisében nagyobb kompromisszumkészséget mutatna, mint ami a kuratóriumok

kapcsán zátonyra vitte ennek a fejezetnek a lezárását.

Harmadszor: az országjelentés szerint Brüsszel még mindig fenntartással tekint az ún. „státustörvény”-re. A probléma gyökerét abban látjuk, hogy teljesen függetlenül attól, valójában milyen egyeztetés történt meg a szomszéd államokkal és az EU különböző intézményeivel, a Bizottság úgy érzékeli, nincs az érdekeltekkel egyeztetve a törvény, és ezért bevezetése feszültségeket eredményezhetne Magyarország szomszédaival. Feltételezhető, hogy nehezebb bekerülni az EU-ba egy olyan pályázó országnak, amelyik szomszédaival ilyen jelentős kérdésben éles vitában áll. Ezért a státustörvény végrehajtása előtt – a Bizottságot is meggyőző módon – kellene kétoldalú egyeztetések során kompromisszumra jutni szomszédainkkal.

A magyar gazdaság 2001. évi teljesítményét áttekintve különösebb problémát nem vet fel az országjelentés. Jelentős előrelépésnek tartja a fiskális szigor és az inflációellenes monetáris politikát. De utal a két éves költségvetésben rejlő problémákra, mindenek előtt arra, hogy bizonyos kiadások ellenőrizhetősége, nyomon követhetősége nem megfelelő. Ezért jut arra a következtetésre, hogy 2001-ben csak akkor lesz az államháztartási hiány nagysága megfelelő, ha a kormány a hátralévő időben visszafogja kiadásait. Ugyanakkor a gazdaságpolitikával kapcsolatban is megfogalmaz néhány kritikát. Itt mindenekelőtt két bírálatra érdemes röviden kitérni. Egyrészt utal arra, hogy miközben dicséretesen halad előre a közigazgatás decentralizálása, pénzügyi oldalról nincs megoldva az önállóbb önkormányzati tevékenység. Brüsszelben úgy látják továbbá, hogy nem működik kielégítően a szociális pár-

beszéd, a szociális partnereket ezért bizalomhiány jellemzi. Ugyanakkor EU-érettségünk szempontjából igen pozitívan ítéli meg a dokumentum a minimálbér és a nyugdíjak emelését. A nyugdíj- és az egészségügyi reform megtorpanását regisztrálja az országjelentés. A tíz éves egészségügyi akcióprogram elkészítése ellenére úgy látják Brüsszelben, hogy ezen a két területen nyugtalanító a helyzet.

Az egységes belső piacon egyre markánsabban mutatkozik meg a közösségi szintre emelt versenypolitika. Ezért minden olyan beruházási-közbeszerzési döntés vagy támogatási akció, ami sérti a versenysemlegesség elvét, a továbbiakban elfogadhatatlan az EU számára.

Az EU-csatlakozás időpontja egyre jobban körvonalazódik ugyan, de továbbra sincs egyértelmű döntés. Ma az tűnik valószínűbbnek, hogy egyszerre tíz országot fognak felvenni, vagyis nem differenciálnak. Ennek fényében különösen oda kell figyelni az országjelentés kritikájára, mert ami önmagában korrigálható hiba, az a bővítés brüsszeli politikai szándékának meggyengülése esetén halogatósi okká válhat.

* * * * *